

בבהמה דקה [עז], מאי היכן היא צומת הגידין של בהמה דקה?

אמר אביי: בצומת הגידין של בהמה דקה, אין השיעור נקבע על פי מקומם ואורכם, אלא על פי מראיהם ואיכותם. (358)

ואלו הם התנאים להחשיב את הגידיים כ"צומת הגידיים".

א. אם הם בליטי בולטים מחוץ לבשר, הווי הרי הם צומת הגידיים. אך אם הם בליעי נבלעו בתוך הבשר, לא הווי אין הם צומת הגידיים.

ב. אם הם אשוני קשים. אז הווי צומת הגידיים, רכיבי רכים שנכנסו כבר לתוך הבשר ושם הם רכים לא הווי צומת הגידיים.

ג. אלימי עבים, הווי צומת הגידיים, קטיני דקים — לא הווי צומת הגידיים.

ד. אם הם חורוי לבנים, הווי צומת הגידיים.

לא חורוי אינם לבנים, לפי שכבר נכנסים לבשר ומתחילין להתאדם — לא הווי צומת הגידיים.

מר בר רב אשי אמר: כיון דזיגי, אם הם עו-ב צלולים ולא נתאדמו ממש, ועדיין הם לבנים קצת, הרי אף על גב דלא חורוי, שאין הם לבנים לגמרי, בכל זאת הם בכלל צומת הגידיין.

אמר אמימר משמיה בשם דרב זביד: תלתא חוטי שלשה חוטיין [גידיים] הווי הם בצומת הגידיין. חד אלימא עב, ותרי קטיני ושנים דקיין.

אם איפסיק אלימא נפסק, נחתך, החוט העבה, אזדא רוב בנין כלה רוב בנין של צומת הגידיין ונחשב כולו כחתוך. לפי שהחוט העבה הוא רוב עובי הצומת. משום שעולה בעוביו על שני הדקיין.

אם איפסיק קטיני נחתכו החוטיין הדקיין, אזדא הלך רוב מנין מספרם של החוטיין

כשיעור זה.

לחתם סופר, ישנה דרך מחודשת בביאור הרמב"ם. שכוונת הרמב"ם כפשוטה, שצומת הגידיין מתחילה מן העקב ממש! ומשם, מתחילים למדוד שש עשרה אצבעות. ושיעור זה מתאים לכל השוורים אף לשוורים בינוניים שלנו. שמהעקב על אמצע העצם האמצעים, יש שש עשרה אצבעות בגובה. ואם כן, דברי הרמב"ם שלפנינו נכונים הם בלא הגהות. [ועיי"ש בחתם סופר שמבאר ומוכיח שיטה זו]

ובספר שיחת חולין כתב, ששמע מחכמי עדת תימן, שמסורת בידם וקבלה מדורות הלכה למעשה להטריף בצומת הגידיים למטה החל ממקום העקב שמעל לפרסה ומשם לכל אורך

ארכובה התחתונה, בין בעוף ובין בבהמה. וכפי שעולה מדברי הרמב"ם לפי פירושו של החתם סופר.

ואת דברי הרמב"ם "למעלה מן העקב במקום שתולין בו הטבחים הבהמה", הם מבארים, שלא היו תולין הבהמה על הגיד העבה שיוצא מהעצם הבולטת כפי שהבאנו לעיל, אלא היו תולין הבהמה הדקה במקום העקב התחתון שמעל הפרסה, על ידי שהיו שוברים את חיבור העצמות שבין הפרסה לעקב, ובנקב שנוצר היו תולין [וכך נוהגים טבחי עדת תימן עד עצם היום הזה, שתולין הבהמה בנקב זה].